

Standardiseeritud ühikuhinna analüüs ning rakendamise meetodika kaitsekorralduskavade ja tegevuskavade alusel poollooduslike koosluste taastamistööde tegemise toetamiseks

24.3.2020

Keskkonnaministeerium koostöös Sihtasutusega Keskkonnainvesteeringute Keskus (edaspidi **KIK**) on koostanud Vabariigi Valitsuse 01.09.2014 määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi *ühendmäärus*) § 7 lg 2 alusel analüüsi arvestamiseks välja standardiseeritud ühikuhinna toetuse andmiseks keskkonnaministri 13.10.2016 määruse nr 35 „Toetuse andmise tingimused avatud taotlemise korral meetmes „Kaitsealuste liikide ja elupaikade säilitamine ning taastamine“ tegevuste „Kaitstavate elupaikade taastamine“ ja „Poollooduslike koosluste hooldamiseks vajaminevad investeeringud“ raames“ (edaspidi **TAT**) kohaselt § 5 lõike 1 punktis 1 toetatavatele tegevustele. Toetust antakse Ühtekuuluvusfondist (edaspidi **ÜF**). Rakendusasutus on Keskkonnaministeerium, rakendusüksus on KIK.

Sissejuhatus

Toetuse andmise eesmärk on parandada või säilitada kaitstavate poollooduslike koosluste ja neist sõltuvate liikide seisundit ning panustada nii loodusdirektiivi, Euroopa Liidu elurikkuse strateegia esimese ja teise eesmärgi, kui ka LAKi teise põhieesmärgi täitmisesse. Toetuse abil ellu viidud projekt, mis sisaldab poollooduslike koosluste taastamist kaitsekorralduskavade ja tegevuskavade alusel, peab panustama meetme tegevuste väljundnäitajatesse. Meetme tegevuste väljundnäitaja on seisundi parandamiseks või säilitamiseks toetust saanud elupaikade pindala. Dokumendis käsitatakse termineid TAT § 2 kohaselt.

Huvi TAT alusel antava taastamise toetuse vastu on Keskkonnaministeeriumi poolt eeldatust natuke väiksem. Üheks põhjuseks on (KIKi vahendusel teatavaks saanud) taotlejate sõnul hangete keeruline läbiviimine ja projekti administreerimine. Samuti töövõtjate vähene huvi keerulisematel ja väiksematel aladel tööde teostamise vastu, töövõtjad peavad samuti takistuseks pakkumuste tegemise keerulisust riigihangete registris. Projektijuhtimise (st eelkõige hanke korraldamine) kulud on meetmest abikõlblikud vaid töölepingu alusel ning piiratud maksimumsummaga. Enamik toetuse saajaid teostab projektijuhtimise oma töötajatega. Taastamistööde rahastamine standardiseeritud ühikuhinna alusel vähendab nii rakendusüksuse kui ka toetuse saajate projekti elluviimiseks tehtavaid halduskulusid.

Standardiseeritud ühikuhinna väljatöötamise üks eesmärk on suurendada taotlejate hulka läbi selle, et projekti rakendamine muutub kulude lihtsustatud hüvitamisviisi kasutamisel lihtsamaks. Taastamistegevust on rahastatud perioodi algusest, mistõttu on tänaseks taastatud alad, mille taastamine on lihtsam ja millega on mõnda riigi toetatavasse hooldustoetuste skeemi minemine ja seal püsimine jõukohasem. Lihtsustamise tulemusel loodetakse motiveerida taastama raskemini ligipääsetavad alad, loodetakse, et juba hoolduses olevate alade läheduses asuvad alad taastatakse ja võetakse hooldusesse samade majandajate poolt. Alust sellise lootuse täitumiseks annab ühikuhinna alusel rahastamisel tekkiv võimalus toetuse saajatele, kellel on vastavad oskused ja võimekus, teostada taastamistööd ka ise.

I Toetatav tegevus

Toetust antakse poollooduslike koosluste taastamistööde tegemiseks kaitsekorralduskavade ja tegevuskavade alusel kaasnevate kulude hüvitamiseks. Siia kuuluvad kaitsekorralduskavade ja tegevuskavade alusel poollooduslike koosluste taastamine. Tegevuskava all on mõeldud looduskaitsealades nimetatud liigi kaitse tegevuskava ning elupaiga tegevuskava. Vastavalt LAK-le toimub elupaikade ja sealsete liikide soodsa seisundi ja maastike mitmekesisuse saavutamine kahel viisil – kaitstakse seisundit või protsessi. Lihtsustatult öeldes – protsessi kaitseks tuleb läbi viia taastamistöö ja siis lasta loodusel ise toimetada, seisundi kaitseks peab taastamisele järgnema ala pidev hooldamine.

Poollooduslike koosluste (nt loopealsed, puisniidud) säilimine tagatakse nende hooldamisega, seetõttu peab poollooduslike koosluste taastamisele (peamiselt puude, võsa, roostiku eemaldamine, freesimine) ehk endisele lähedasse seisundisse viimisele järgnema nende hooldamine. Hooldamiseks antakse sama TAT alusel, kuid meetme tegevuse 8.1.2 alt, hooldusvahendite soetamiseks toetust. Tegevusi toetatakse looduskaitsealade § 4 lõike 1 punktides 1, 2, 4 ja 5 nimetatud kaitstavatel loodusobjektidel. Toetust antakse kindlate poollooduslike koosluste taastamiseks. Üksikasjad on sätestatud TATis.

TATi mõistes on poollooduslik kooslus direktiivi 92/43/EMÜ lisa 1 loetletud elupaigatüübid nõmmeniit (4030), lubjarikas aruniit (6210), lubjavaene aruniit (6270*), loopealne (6280*), puisniit (6530*), lamminiit (6450), soostunud niit (7230) ja keskkonnaministri 13.09.2013 käskkirjaga nr 897 (muudetud 01.03.2016 käskkirjaga nr 199) kinnitatud „Poollooduslike koosluste tegevuskavas 2014–2020“ poollooduslike koosluste tegevuskavas toodud liigikaitsealade oluline rannaala. TATi kontekstis on eelnev loetelu lõplik ja teistes õigusaktides poollooduslike kooslustena defineeritud kooslused ei ole poollooduslikud kooslused antud TATi mõistes. Selline valik on tingitud asjaolust, et nimetatud elupaigatüübid on võrreldes teiste poollooduslike kooslustega halvemas olukorras ning nende hooldusmaht on proportsionaalselt väiksem. Seega peab eelkõige toetama antud poollooduslike koosluste seisundi parendamist. Nimetatud koosluste ja liigikaitsealade oluliste rannaalade seisundi parandamise vajadus on toodud poollooduslike koosluste tegevuskavas. Taastamistegevusi toetatakse, kui taastamisele järgneb ala hooldamine viie aasta jooksul lõppmakse tegemisest.

Meetme tegevuse number on 8.1.1, nimetus on kaitstavate elupaikade taastamine, toetatav tegevus on poollooduslike koosluste taastamine kaitsekorralduskavade ja tegevuskavade alusel.

Taastamistööd teostatakse Keskkonnaameti juhiste alusel. Taastamistööde kvaliteedinõuetele vastavuse kinnitab enne tööde vastuvõtmist Keskkonnaamet.

II Toetuse saajad

Toetuse saajaks olid siiani juriidilised isikud:

- 1) põhikirja kohaselt looduskaitsega tegelevad mittetulundusühingud ja sihtasutused;
- 2) kohalikud omavalitsused ja omavalitsusliidud.

Planeeritakse muuta TATi ja anda toetust ka äriühingutele, et taastamistööde mahtu suurendada.

Seni on KIK projekte rahastanud vastavalt riigihanke tulemusel või hinnapakkumiste võrdlusest selgunud projekti maksumusele. Senine rahastamismudel annabki piisava baasmaterjali ühikuhinna väljatöötamisele.

Ühikuhind töötatakse välja arvestusega, et toetuse saajaks võib olla nii füüsiline isik, füüsilisest isikust ettevõtja kui era- või avalikõiguslik juriidiline isik. Juriidilise isiku tegutsemisvorm ei oma tähtsust. Ehk, et taastamistöö tellijast sõltuvalt ühikuhind ei varieeru. Samuti on lubatud toetuse saajal hoolimata tema tegutsemisvormist teha taastamistöö ise või kasvõi korraldada talgud.

Toetuse saajad on seni käitunud hankijatena riigihangete seaduse mõistes ja kõik hankemenetlused läbi viinud riigihangete registris. Alates 20.11.2019 tehtud Riigikohtu otsusest nr 3-17-2718 ei loeta looduskaitsega tegelevaid isikuid riigihangete seaduse § 5 lg 2 p 5 alusel hankijateks. Seda Riigikohtu lahendist tulenevalt seetõttu, et poollooduslike koosluste taastamine ja hooldamine ei ole selline ülesanne, mis on õigusaktiga pandud mõnele avaliku sektori institutsioonile, kes oleks siis saanud selle ülesande delegeerida toetuse saajatele. Delegeerimine pole toimunud õigusakti ega halduslepingu alusel. Konkreetse ülesande täitmise eest ei vastuta lõppastmes riik või mõni muu avalik õiguslik juriidiline isik. Toetuse maksmine ei muuda toetuse saaja tegevust avaliku ülesande täitmiseks.

III Standardiseeritud ühikuhinna kindlaks määramise meetod

Taastamistöid on toetuse abil võimalik teha järgmistel elupaigatüüpidel:

- 1) nõmmeniit (4030);
- 2) lubjarikas aruniit (6210);
- 3) lubjavaene aruniit (6270*);
- 4) loopealne (6280*);
- 5) puisniit (6530*);
- 6) lamminiit (6450);
- 7) soostunud niit (7230);
- 8) keskkonnaministri 13.09.2013 käskkirjaga nr 897 (viimati muudetud 02.06.2017 Keskkonnaametipeadirektori käskkirjaga nr 219) kinnitatud „Poollooduslike koosluste tegevuskavas aastateks 2014–2020” (edaspidi *poollooduslike koosluste tegevuskava*) toodud liigikaitseks oluline rannaala.

Ühikuhinna väljatöötamiseks on kogutud andmeid **kolmest allikast**:

1. EL perioodi 2014-2020 ÜF avatud taotlusvoorst toetatud lõppenud projektide taastamistöde infost. Selliseid projekte on 22. Taastamistöde hinnad nendes projektides on kujunenud aastatel 2016–2019 täidetud lepingutest. Kõik tööd on tehtud riigihanke tulemusel sõlmitud hankelepingute alusel. Kõik hankemenetlused on läbi viidud riigihangete registris. Seega tegemist on objektiivsete turuhindadega perioodil 2016–2019.
2. EL perioodi 2014-2020 ÜF avatud taotlusvoorst toetatud projektides käesoleva analüüsi ajal täitmisel olevatest taastamistöde hankelepingutest. Selliseid projekte on 19. Taastamistöde hinnad nendes projektides on kujunenud aastatel 2018–2019 läbiviidud hangetest. Kõik lepingud on sõlmitud riigihanke tulemusel sõlmitud hankelepingute alusel. Kõik hankemenetlused on läbi viidud riigihangete registris. Seega tegemist on analüüsi hetkel kehtivate turuhindadega.

3. KIKi tellitud analüüsis „[Poollooduslike koosluste jätkusuutliku majandamise tagamise analüüs](#)“ (edaspidi *PLK uuring*) toodud andmetest. (vt eelkõige lk 28, 60-62)

Poollooduslike koosluste ehk niitude taastamine sisaldab üldjuhul endas erinevaid töid:

1) Taastamistöö esimese etapina teostatakse üldjuhul võsa, noorte puude ning vajadusel ka ohtlike seisvate surnud ja surevate puude raie. Raiatud materjal purustatakse kohapeal või eemaldatakse tööalalt. Alal säilitatakse raietööde käigus noored tammed, vanad õunapuud, vanemad ja kompaktsemad põõsad, mis kasvavad kivide läheduses, aukudes ning järskudel nõlvadel, kus niitmistööd on raskendatud. Säilitatavate puude ja põõsaste alt eemaldatakse võsa ja noored puud, et tagada neile soodsad kasvutingimused. Koos raietöödega eemaldatakse niidualalt vajadusel ka tormimurd ja –heide, mis takistab rohurinde hekseldamist. Sellele järgneb puidu koondamine, väljavedu, põletamine. Märgadel aladel toimub roostiku eemaldamine.

2) Taastamistöö teise etapina freesitakse vajadusel tööalal kännud ja kõrgemad mättad ümbritseva maapinnaga samale tasapinnale.

3) Paralleelselt raietöödega ja freesimisega kogutakse tööalalt kokku prügi ning viiakse jäätmejaama.

4) Taastamistöö viimase etapina purustatakse vajadusel niiduala rohuline kaks korda vegetatsiooniperioodil.

Taastamistöö kulukomponendid on tööjõukulu ja tehnika rendikulu. Taastamise tehnika on spetsiifiline (ei ole sama mis hooldamiseks kasutatav tehnika), seetõttu seda peamiselt renditakse, nt kettpurusti, kännufrees, rookombain, jäätmaaniiduk, võsagiljotiin, harvester, traktor, väljaveo haagis jne.

Taastamistöö hankimisel hankelepinguga sisaldavad tööd kõiki loetletud kulukomponente arvestades konkreetse elupaigatüübi taastamisvõtetest tuleneva eripäraga.

Puidutulu kuludest maha võetud ei ole, sest puit kuulub maaomanikule ja antakse pärast tööde teostamist maaomanikule üle, ladestades see maaomaniku näidatud maa-alale. Poollooduslikel kooslustel puidu ja biojätmete ladestamine on keelatud. Reeglina toimetatakse rendimaadel.

Taastamistöö iseloom võib muutuda erinevate objektide lõikes vastavalt looduslikele oludele ja ala iseloomule. Pärast taastamistööd järgneb niidualade hooldamine ehk neid alasid hakatakse aastas korra niitma või hooldatakse karjatamise teel. Taastamistööde maksumus sõltub sellest, kas ala hooldusvõte saab olema niitmine või karjatamine. Kui paanitakse hooldada niitmise teel, siis tuleb taastada ala selliseks, et niitmisel ei lõhuta niidukeid. Vahel ala nii niidetakse kui karjatatakse. Vajalikud tegevused tuleb enne tööde alustamist kooskõlastada Keskkonnaametiga.

Taastamistööde elluviimisel tuleb lähtuda TAT § 5 lõikes 10 viidatud määruses sätestatud nõuetest.

Analüüsile on lisatud Exceli tabel, kust on vastavad lepingumaksumused, elupaigatüübid, alade suurus ja taastamishinnad nähtavad.

ÜF projektide raames hangitakse teinekord taastamistöö erinevatele elupaigatüüpidele ühe teenusena kui projekti raames taastatakse mitmeid elupaigatüüpe korraga. Sel juhul on võimatu eristada konkreetse elupaigatüübi taastamise kulusid ja analüüsi koostajad omistasid kõikidele

sellistes lepingutes hõlmatud elupaigatüüpidele keskmise taastamise hektari maksumuse. Seda tehti, kuna ei nähtud probleemi kergel kallutatusel hindade ühtlustamise suunas. Ning seetõttu, et sama praktika eeldatavalt kujuneb välja ka ühikuhinna alusel rakendatavates projektides. Isegi ühe katastritunnusega kinnistul võib vahel asuda mitu elupaigatüüpi. Eelnevast lähtudes, otsustati eelistada selliste nn segalepingute kaasamist ühikuhinna arvestusse esinduslikuma valimi kasutamiseks, nende väljajätmisele.

Esimesse gruppi kuuluva elupaigatüübi lubajavaene aruniit osas ühtegi ühikuhinna kujundamiseks sobilike andmetega lepingut sõlmitud ei ole. Seetõttu omistatakse lubajavaesele aruniidule grupi keskmine taastamistööde maksumus. Taastamistööd lubajavaesel- ja lubjarikka aruniidul ning nõmmeniidul on põhimõtteliselt identsed, kuna kooslused on sarnased ja nende taastamisvõtted samad.

PLK uuringust on taastamistööde hinnad võetud lk 28 asuvast tabelist nr 5. Keskmine hind on arvestatud KIKi, LIFE ja RMK projektide keskmisest maksumusest, LHT hindasid ei ole arvestatud, sest tegemist ei ole turuhinnaga, vaid loodushoiutoetuseks makstava fikseeritud toetussummaga.

Analüüsi tulemusel selgitatakse välja ühe hektari poolloodusliku koosluse taastamistööde hind.

Taastatava ala suurusest tulenevalt hinda ei diferentseerita, sest hinnaerinevus saaks tekkida eelkõige tehnika kohale toomise maksumusest, kuid arvestades tehnika kasutamise kulu, siis kohale toomine ei moodusta taastamistöö maksumusest märkimisväärset osa. Taastamistööde keskmist hinda arvutades ei omistatud suuremat osakaalu selliste lepingute maksumustele, kus oli tellitud suurema maa-ala taastamist ega ka mitte väiksemate lepingute tulemusel arvutatud hindadele. Ehk, et ei peetud põhjendatuks hindade läbi kaalumist hektaritega. Ning võib eeldada, et ühikuhinna alusel tullakse taastama pigem väiksemaid ja keerulisemaid või halva ligipääsetavusega alasid, sest mugavad alad on juba taastatud ja hoolduses. Toetuse saajate ringi laiendamise loodetakse, et taastama hakkavad juba kohapeal põllumajandusega või hooldamisega tegelevad äriühingud, kes taastavad loodetavasti mitmeid alasid oma lähiümbrusest ja keda peaks motiveerima taastama asjaolu, et mida rohkem ühes piirkonnas on nende käes hoolduses olevaid alasid, seda suurem on tõenäosus tulusalt majandada.

Poolloodusliku koosluse asukohast, ehk et millises Eesti piirkonnas taastatud ala asub, lähtuvalt ei ole võimalik mingisugust süsteemset seost hinnakujundusega luua. Selles osas ei ole hindades mingisuguseid korrelatsioone piirkondadega võimalik leida, mille põhjal saaks ühikuhinda arvestada või mida saaks ühikuhinna arvestamisel isegi ühe komponendina arvestada. Lisaks ei saa unustada, et raskemini ligipääsetavatel äärealadel tekib võimalus ühikuhinna põhise toetamisega alustades teha taastamistöid kohapealsel hooldajal ise või osaliselt ise, kasutades selleks olemasolevat tehnikat. Mis võiks eelduslikult huvi ka raskematel äärealadel taastamistööde tegemiseks ja organiseerimiseks tõsta.

Arvestades sellega, et taastamistööd on sisult osadel elupaigatüüpidel sarnased, grupeeriti elupaigatüübid nelja gruppi ühikuhinna leidmiseks. See tähendab eelkõige, et töövahendid mida töö tegemiseks kasutatakse ja töö keerukuse aste on piisavalt sarnased, et hinnaerinevusi praktiliselt ei tohiks olla. Pigem on hinnaerinevused tekkinud hetke turuolukorrast tulenevalt ja asukohast tingitult. Nelja grupi uurimisel oli ka valim, mille pinnalt tööde keskmine maksumus leida, suurem kui iga elupaiga lõikes eraldi ja tulemus on seetõttu objektiivsem.

Alad grupeeriti elupaikade lõikes järgmiselt:

Esimene grupp, milleks on:

- nõmmeniit (4030);
- lubjarikas aruniit (6210);
- lubjavaene aruniit (6270*).

Teine grupp, milleks on loopealne (6280*).

Kolmas grupp, milleks on puisniit (6530*).

Neljas grupp, milleks on:

- lamminiit (6450);
- soostunud niit (7230);
- keskkonnaministri 13.09.2013 käskkirjaga nr 897 (viimati muudetud 02.06.2017 Keskkonnaameti peadirektori käskkirjaga nr 219) kinnitatud „Poollooduslike koosluste tegevuskavas aastateks 2014–2020” toodud liigikaitseliselt oluline rannaala.

Esimese grupi elupaigatüüpide taastamistöid iseloomustab suurem puistu osakaal kui neljanda grupi aladel, maastikulisi elemente, mis segavad taastamistööde soodsamalt tegemist on rohkem nt kivid, üksikud puud, mis tuleb jätke kasvama. Asukoht on üldjuhul sellistes looduslikes kohtades, kuhu ligipääsuks on vajalik rohkem kulutusi teha ehk ligipääs tehnikaga on keerulisem. Esimese grupi elupaiku hooldatakse üldjuhul niitmise teel ja karjatatakse vähem kui neljanda grupi elupaigatüüpe.

Teise grupi taastamistöid iseloomustab puude-põõsastega kinni kasvanud kooslusega ala, mille taastamine on lihtsam (soodsam), kuna puuduvad olulises mahus looduslikud takistused.

Puisniidu (kolmas grupp) taastamistöid iseloomustab mastaapne puistu raie koos raiematerjali likvideerimisega. Taastamistööde juures kõige suurem kuluartikkel ongi puistu eritingimustel raiumine ja väljavedu. Arvestada tuleb looduslike tingimusi, ilmastikuolusid ehk puidu väljavedu ei tohi ümbritsevat keskkonda kahjustada. Puisniit taastatakse alati niidetavaks.

Neljandasse gruppi kuuluvate elupaigatüüpide taastamistöid iseloomustab suur biomass, kuid hooldusvõttena kasutatakse tavapäraselt karjatamist. Neljanda grupi elupaigatüübid on puistu osas üldjuhul vaesemad. Töid teostatakse üldjuhul kahes etapis, korra kevadel ja korra sügisel.

Ühikuhinna leidmiseks võeti kolmest eelpool nimetatud allikast hankelepingute maksumused ja taastatud alade suurused ning arutati välja ühe hektari taastamise maksumus elupaigatüübi põhised. Hinnad kajastavad pakkumuse tegemise hetke turusituatsiooni. Turuolukorda hetkes mõjutab taastamistööde puhul nõudluse ja pakkumise tasakaal. Saadud hektarihinna maksumused grupeeriti lähtudes taastatava ala elupaigatüübi enam levinud taastamismeetoditest (arvestades komponente, millest vastav töö koosneb) nelja gruppi. Seejärel arvestati välja iga grupi keskmine hektari taastamise maksumus. Saadud tulemus ongi vastavate alade keskmine taastamise maksumus ühe hektari kohta.

Keskmise maksumuse arvutamisel kasutati aritmeetilise keskmise arvutamise meetodit.

Kõrvale jäeti sellised projektid, millistes analüüsi koostajate hinnangul esinesid taastamistöõde maksumustes mingitel põhjustel ekstreemsed anomaaliad keskmistest hindade vahemikest. Kuna tegemist oli üksikjuhtumitega ning nende väärtus erines oluliselt ülejäänud kogumist, jäeti antud projektid eemale, kuna nende mõju keskmisele ühikuhinnale oleks ebaproportsionaalselt suur, mõjutades keskmise väärtust. Ekstreemsed erandid esinevad pigem spetsiifiliste asjaolude esinemisel, mida on raske prognoosida ja mis ei tohiks mõjutada üleüldist keskmist toetuse määra. Lisatud tabelis on vastavad projektid märgitud halliga.

Hind on arvestatud hankelepingute käibemaksuta kogumaksumustest.

IV Standardiseeritud ühikuhinna suurus ning toetuse määr ja summa

Eelnevalt kirjeldatud meetodit kasutades on välja arvatatud ühikuhinnad kõigile elupaigatüüpidele grupi põhiselt. Välja arvatud **ühikuhinnad** on järgmised:

Esimese grupi ehk nõmmeniidu (4030), lubjarikka aruniidu (6210) ja lubjavaese aruniidu (6270*), taastamiseks ühe hektari standardiseeritud ühikhind on **1800** eurot.

Teise grupi loopealse (6280*) taastamiseks ühe hektari standardiseeritud ühikhind on **1899** eurot.

Kolmanda grupi puisniidu (6530*) taastamiseks ühe hektari standardiseeritud ühikhind on **3418** eurot.

Neljanda grupi ehk lamminiidu (6450), soostunud niidu (7230) ning liigikaitseliselt olulise rannaala taastamiseks ühe hektari standardiseeritud ühikhind on **1493** eurot.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse meetmete nimekirjale (23.08.2018 kinnitatud VV korralduse lisa "Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse meetmete nimekiri") on toetuse määr 85%.

Seega **toetuse summa** (käibemaksuta) toetatavate elupaigatüüpide taastamiseks on järgmine:

Esimese grupi alade ehk nõmmeniidu (4030), lubjarikka aruniidu (6210) ja lubjavaese aruniidu (6270*) taastamiseks ühe hektari toetussumma on **1530,00** eurot.

Loopealse (6280*) taastamiseks ühe hektari toetussumma on **1614,15** eurot.

Puisniidu (6530*) taastamiseks ühe hektari toetussumma on **2905,30** eurot.

Neljanda grupi alade ehk lamminiidu (6450), soostunud niidu (7230) ning liigikaitseliselt olulise rannaala taastamiseks ühe hektari toetussumma on **1269,05** eurot.

Kui toetuse saajal on ühendmääruse § 4 punkti 11 kohaselt õigus käibemaks lugeda abikõlblikuks kuluks, siis on toetuse summad järgmised:

- esimene grupp **1836,00** eurot;
- teine grupp **1936,98** eurot;
- kolmas grupp **3486,36** eurot;
- neljas grupp **1522,86** eurot.

Toetuse summad kehtestatakse TATis. Standardiseeritud ühikuhinna analüüs avaldatakse TAT muutmise määruse seletuskirja lisana.

NB! Struktuurifondide operatiivsüsteem (SFOS) arvestab ühikuhinnast täpse toetuse suuruse, mis võib vähesel määral erineda väljatoodud täissummadest.

V Standardiseeritud ühikuhinna rakendamine

TATi planeeritakse muuta ja kehtestada seal standardiseeritud ühikuhinnast lähtuvad toetuse summad ning lihtsustatud kulude hüvitamisviisiga kaasnevad leevendused taotleja ja toetuse saaja kohustustes.

Toetuse saamiseks esitab taotlejale kehtestatud nõuetele vastav taotleja taotluse. Taotlus peab sisaldama tegevuse kirjeldust, mille jaoks toetust soovitakse. Seal hulgas tuleb taotluses ära näidata taastatavad alad, nende elupaigatüübid ja suurus hektarites. Taotlusele lisatakse Keskkonnaameti kinnitus (kooskõlastus) alade (katastritunnus, suurus, kaitsmise alus) ja elupaigatüüpide kohta. Taotluse rahuldamise otsus tehakse vastavalt taotluses olevale infole ja Keskkonnaameti kinnitusele. Otsuses määratakse taotlejale ühikuhindadest lähtudes ja toetuse määra arvestades TATis kehtestatud suuruses toetus (toetuse summa).

Kui ühe taotluse raames planeeritakse taastada erinevaid elupaigatüüpe ja neile elupaigatüüpidele on kehtestatud erinev toetuse summa ehk elupaigatüübid ei kuulu ühte gruppi, siis määratakse toetus vastavalt väljatoodud elupaigatüübi hektarite arvule ning vastava elupaigatüübi grupile kehtestatud toetuse summale.

Projekti võib ellu viia etappide kaupa ning taotleda toetuse väljamaksmist iga etapi lõppemisel. Ka sel juhul peab vastava etapi tööd enne vastuvõtmist heaks kiitma Keskkonnaamet. Väljamaksetaotluse juurde lisatakse Keskkonnaameti seisukoht.

Toetuse väljamaksmiseks esitab toetuse saaja E-toetuse keskkonnas maksetaotluse koos Keskkonnaameti poolse kinnitusega, et taotluses planeeritud alad on nõuetekohaselt taastatud. Kui tööde sisu ja kvaliteet vastavad kehtestatud nõuetele, teostab KIK väljamakse.

TATis ja taotluse rahuldamise otsuses sätestatakse, et täpse toetuse suuruse määrab KIK lõppmakse toiminguga arvestades reaalselt taastatud ala suurust ja elupaigatüüpi (gruppi kuuluvust). See tähendab seda, et taotluse rahuldamise otsusega määratud toetuse summa korrigeeritakse vajadusel lõppmaksega täpselt teostatud tööde hektaritest ja elupaigatüüpidest lähtudes. Hektarite arvu ei ümardata, toetuse suurus arvestatakse vastavalt taastatud hektarite arvule täpsusega kuni kaks kohta pärast koma. Toetuse maksmiseks peab ühe grupi raames taastatav ala olema suurem kui üks hektar. Piirangu tingib asjaolu, et alla ühe ühiku toetust ei anta, see oleks ebaproportsionaalne halduskoormus. Ühe grupi raames (esimeses ja neljandas grupis) võib erinevaid elupaigatüüpe olla alla ühe hektari.

VI Standardiseeritud ühikuhinna korrigeerimine

Standardiseeritud ühikuhinda muuta ei planeerita. Kui toetuse saajatelt tuleb arvestatavas koguses signaale standardiseeritud ühikuhinna turuhinnale mittevastavuse kohta, siis koostatakse uus analüüs selle välja selgitamiseks. Jooksvalt hindade korrigeerimise võimalust tulenevalt inflatsioonist või keskmisest teenuste hindade tõusust või langusest ei ole ette nähtud.

Lisa:

Excel koondatud alusandmetega ja arvutustega.

Koostajad:

Eerika Purgel, Keskkonnaministeerium;

Jaanika Vilde, KIK;

Aivi Allikmets, KIK.